

tak a képtelenségek, az illetlenségek, a megbotránkoztató haszontalanságok. Többek között ez adja a könyv hitelességét, a szerelem és a nemiség mértéktartó összetartozását, amit a romantika, a mesterkélt irodalom hajlamos szétválasztani, de a paraszti rendtartás világában szorosan összetartozott.

Balázs Lajos „*Róza néni*” és a számtalan „*Rózák*” segítségével olyan *közösségi elbeszélést* alkotott, amiben a paraszti világ számára természetes, de a közösségen kívüli – esetünkben az olvasó – számára sok rejtett, olykor sejtelmes dolgot, jelenséget, érzésvilágot látott meg, amit – jobb szó híján – *szerelemnek* nevezünk, bár nem föltétlenül az, vagy *szeretetnek*, pedig annál gyakran több, *vonzódásnak*, az meg kevesebb..., szóval olyan testi és lelki kapcsolat, ami mindkét fél számára kívánatos állapot. Amint az a csíkszentdomokosi asszony, aki a szerelmi mámor csúcán, amikor *mind a kettőnek egyszerre jó*, úgy érzi, hogy „*Az a legnagyobb boldogság a világon, s akkor nem törődik semmivel. Ezekért a pillanatokért érdemes élni. Ezekért a kicsi rövid pillanatokért érdemes végigkínlódni 80–90 évet. Habár öregkorunkban má nem kell, de azért a fiatalkori kicsi boldogságért vállaljuk az egész élet nyomorúságát.*”

Balázs Lajos munkája legnagyobb értékének azt tartom, hogy a szerelem és az erotika világát a paraszti élet beszédtemájából *áttemelte* ebbe a néprajzi szakirodalom és a népi ihletésű szépirodalom határára járó könyvbe. Ehhez pedig szorosan hozzátartozik annak a teljesítménynek elismerése, amivel a sokszor hét lakattal őrzött titkok rejtekéből, mint Judit a Kékszakállú várának kamaráiból, vagyis a lelkek mélységiből, a legteljesebb bizalom megteremtésével elő tudta csalogatni ezt az ismeretanyagot.

(Balázs Lajos: *Cérna és tű*. A paraszti világ szerelmi eposza. Gutenberg Kiadó, Csíkszereda, 2020. 334 oldal)

Halász Péter

Budapest XVI. kerülete a lokálpatrióták háza. Itt jelent meg a *Helytörténeti Füzetek* 52. kötete, amely a mai Árpádföld területén lezajlott közigazgatási és társadalmi változásokat követve számol be arról a folyamatról, amelynek végén a mai, talán véglegesnek tekinthető helyzet kialakult. Ennek a folyamatnak a rengeteg kutatómunkával járó szakszerű és hiteles feldolgozására Dorogi Ferenc Miklós, Árpádföld egyik elkötelezett lokálpatriótája vállalkozott.

A könyvbemutatót a Tóth Ilonka Emlékház kertjében tartották. Antalóczy Csaba, a körzet önkormányzati képviselője köszöntötte a megjelenteket, és alkalmi riporterként ő kérdezte a szerzőt a könyv megszületésének a körülményeiről.

Dorogi Ferenc Miklós elmondta, hogy amikor Nagy Zoltán atya gondjaira bízta az árpádföldi katolikus gyülekezetet is, Zoltán atya megpróbálta megismerni a terület történetét, de bizony arról nem talált összefoglaló kiadványt. Ez volt az első indíttatás arra, hogy ez a könyv megszülessen. Ezenkívül pedig Széman Richárd, a Helytörténeti Gyűjtemény vezetője is arra biztatta a szerzőt, hogy álljon neki ennek a nem könnyű, de helytörténeti szempontból nagyon fontos, hiánypótló munkának, hiszen Árpádföldről a *Helytörténeti Füzetek* sorozatban még nem jelent meg önálló kiadvány. Így aztán elkezdődött a kutatómunka, és most kézbe vehettük az *Árpádföld területének története* című, 294 oldalas kötetet.

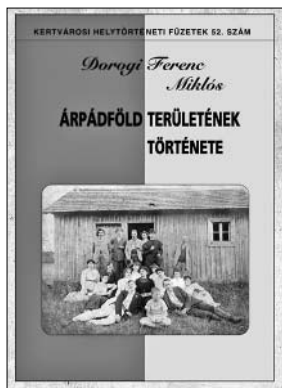
Sokan kérdezték, miért ez a furcsa cím, miért nem *Árpádföld története*? Erre az a szerző válasza, hogy azért, mert amit ma Árpádföldnek nevezünk, csak a történet „*utolsó pillanatában*” lett az, amit ma értünk alatta. Területén több elődtelepülésen éltek az itt lakók, hol Csömörhöz, hol Cinkotához, hol Rákosszentmihályhoz tartoztak. Az olyan kisebb lakóközösségek, mint például a Vida-, az Eröss-, a György-

az Árpád- és az Anna-telep, együttműködtek ugyan, de önállóságot soha nem kaptak. Végül 1950-ben, amikor megrajzolták Nagybudapest térképét, és azon hat kisebb települést Árpádföld néven tüntettek fel, akkor született meg a mai Árpádföld. A terület története azonban nem ekkor kezdődött, hiszen a régészeti feltárások Árpád-kori és középkori leleteket is felszínre hoztak. Az intenzív változások azonban csak a XIX. században kezdődtek meg Budapest világvárossá fejlődésével párhuzamosan. Gyönyörű fekvése, kedvező adottságai először nyaralókat vonzottak erre a vidékre. Majd elkezdődött az önállóságért folytatott folyamatos harc, de közben felépültek a templomai, megalakultak a civil szervezetei, mint például a Családházépítő Egyesület, az Önképző Kör, a Sportklub, de az ott lakóknak még a Kaszinót sem kellett nélkülözniük. Megemlíti napjaink újdonságait, például a Csokimúzeumot és a Tóth Ilonka Emlékházat is.

Dorogi Ferenc Miklós olyan részletesen mutatja be a közösség fejlődését, egyre szervezettebbé válását, hogy már a felsorolás is reménytelen vállalkozásnak tűnik. Kitér az élet minden területére, az iskolára, a hitéletre, szinte szakosztályonként tárgyalja a sportéletet, és gondoskodik arról, hogy aki végigolvassa a könyvet, ne maradjon kérdése a kerületnek ezen része történetéről.

(Dorogi Ferenc Miklós: Árpádföld területének története. Kertvárosi Helytörténeti Füzetek 52. Kertvárosi Helytörténeti és Emlékezet Központ, Budapest, 2020. 294 oldal)

Ménes András

ANEKDOTÁK ÉS MESÉK DUNAKESZIRŐL

Egy különleges *sztorikönyv* született meg a dunakeszi helytörténeti kiadványok sorában, amely nem a nagy történelmi eseményekre fókuszál, hanem az itt élő emberek sorsát, belső történéseit, viszonyrendszerét villantja fel az anekdotákban. Így válnak a rideg tények élővé, megfoghatóvá, átélhetővé.

A polgármesteri köszöntőt és a szerkesztői előszót 55 rövid történet követi. Ezekben felbukkannak olyan jeles személyek is, akik kapcsolatba kerültek Dunakeszivel, vagy nevük köthető egy itteni eseményhez. Még ha hajszálnyi kötődésről is van szó, nagyban erősíti a dunakeszi emberek lokálpatriotizmusát, ha szülőföldjük kapcsán szóba kerülhet gróf Széchenyi István, Kittenberger Kálmán, Rubik Ernő, Janus Pannonius, Grassalkovich Antal neve. A jeles és kevésbé jeles személyek, a régmúlt idők csak helyben ismert alakjai több mint félszáz történetben köszönnek rá a mai kor emberére, nevetésre sarkalva, meghökkentve, elgondolkodtatva őket. A történeteket Kerekes Dóra, Májer Tamás, Lőrincz Róbert, Csoma Attila jegyezte le, Nyíri Márton alpolgármester pedig mosolyt fakasztó karikatúrákkal illusztrálta.

(Kerekes Dóra [szerk.]: Dunakeszi sztorik. Dunakeszi Város Önkormányzata, Dunakeszi, 2020. 88 oldal)

A két éve megjelent *Sétáljunk együtt Dunakeszin!* nagy sikere hívta életre a helytörténeti mesekönyv 2. kötetét, amelynek keretét Dédi találkozásai adják dédunokáival, Annával és Bálinttal.

